

# Tegevusprogramm 2004

Vabariigi Valitsuse 30. aprilli 2002. a määruse nr 140 «Hasartmängumaksu laekumistest toetuste taotlemise ja andmise kord» lisa

## PROGRAMMI KIRJELDUS

**1. Programmi liik (kohalik, regionaalne, üleriigiline) – üleriigiline**

**2. Programmi nimetus, ajaline kestus, alguse ja lõpu kuupäev**

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2004.a. tegevusprogramm

01.01.2004 – 31.12.2004

**3. Programmi juht ja teostajad**

Programmi juht: Auli Lõoke Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht

Teostajad: ELILi juhatuse liikmed, liikmesorganisatsioonid

**4. Programmi valdkond, eesmärk ja sihtgrupp**

Programmi valdkond: sotsiaalvaldkond

Programmi eesmärgid:

- EV liikumispuudega inimeste ühishuvide eest seismine, ühiskonnas liikumispuudega inimestele võrdsete võimaluste loomisele kaasaaitamine.
- Liikumispuudega inimestele võimaluse andmine avaldada arvamust, algatada diskussioone /ELILi Infoleht, ELILi kodulehekülg/.
- Avaliku arvamuse kujundamine, Liidu ja ühingute tegevuse tutvustamine.
- Liikumispuudega inimeste teadlikkuse tõstmine neid puudutavates valdkondades.
- Liidu liikmete sotsiaalne rehabilitatsioon läbi kultuuri- ja ühisürituste.
- Koostöö edendamine EV-s tegutsevate teiste puuetega inimeste organisatsioonidega.
- Regulaarne koostöö EV seadusloome- ja valitsusorganitega. Osalemine seadusloomes /puudega inimeste aspekt/.
- Rahvusvahelise koostöö jätkamine sõsarorganisatsioonidega /Soome, Rootsi, Leedu, Läti/.
- Liikumispuudega inimestele vajalike projektide koostamine ja läbiviimine.

Programmi sihtgrupp:

- liikumispuudega inimesed ja nende pered
- liikumispuudega inimeste organisatsioonid
- puuetega inimeste valdkonnaga tegelevad ametnikud, sotsiaalala töötajad, seadusandjad
- avalikkus

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit on tegevusprogrammi koostamisel lähtunud EV invaliiditika üldkontseptsiooni standardreeglitest 1-22.

## 5. Programmi vajalikkuse põhjendus

- Nõrk on koostöö riigivõimu- ja valitsemisorganite ja erinevaid puudegruppe esindavate liitude-ühingute vahel. Tõhus koostöö on põhivahend puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomisel ja ühiskonda kaasamisel.
- Sotsiaalala info halb kättesaadavus.
- Organisatsioonidel ja nende liikmetel on õigus informeeritusele invaliiditika viimastest suundumustest nii meie Liidus, vabariigis kui ka Euroopa Liidus. Liikumispuudega inimestel on sõnaõigus arvamuse avaldamiseks ja ettepanekute tegemiseks neid puudutavates valdkondades. Avalikkuse teavitamine liikumispuudega inimeste probleemidest, ka kordaminekutest, on vähene.
- Liikumispuudega inimestel napib sotsiaal-psühholoogilise rehabiliteerimise võimalusi, rehabilitatsioon, eriti õigeaegne e. varajane, on võtmeküsimuseks liikumispuudega inimeste reintegreerumisel ühiskonda.
- Oluline on rahvusvahelise invakogemuse vahendamine, ühisprojektide läbiviimine teiste riikide puuetega inimeste organisatsioonidega.

## 6. Tegevuse kirjeldus ja etapid

Koostöö valitsusorganite, omavalitsuste ja puuetega inimeste organisatsioonide esindajatega

Nimetatud osapoolte vahel loodud **Koostöökoogu** tuleb kokku kord kvartalis, et arutada ja leida lahendusi puuetega inimeste probleemidele /rehabilitatsioon, abivahendid, haridus, tööhõive, ligipääsetavus, invatransport, puuetega lapsed ja nende pered jne./ Teemade lahendamiseks tuleb teha koostööd spetsialistide tasemel. Vahepealsel ajal toimub probleemide arutelu töögruppides.

### *Koostöö ELIL juhatuse ja liikmesorganisatsioonidega*

Kord kuus tuleb kokku ELILi juhatuse, et arutada Liidu tegevust võetud eesmärkide täitmisel, püstitada uusi eesmärke, arutada päevakorras olevaid aktuaalseid invaliiditilisi küsimusi, kujundada oma seisukohti.

Kord aastas /vajadusel sagedamini/ toimub ELILi üldkoosolek, kus kinnitatakse aastaaruanne ja tegevusprogramm käesolevaks aastaks.

Kord kuus teeb juhatuse väljasõidu liikmesühingutesse, et olla kursis kohapealsete probleemidega, pakkuda abi lahenduste leidmisel. Kohtumistel on peale kohaliku ühingu juhatuse palutud osaleda võimalikult paljudel lihtliikmetel. Võimalusel

lepitakse kokku aeg ja kohtutakse ka kohaliku linna- või vallavalitsuse sotsiaala töötajatega. Saadud info põhjal ELIL juhatus koondab, analüüsib ja vahendab teavet EV liikumispuudega inimeste vajadustest ja olukorrast.

### *Informatsioonivahetus*

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu **INFOLEHT** ilmub regulaarselt 15.juunist 1999. Leht ilmub neli korda aastas kvartali viimase kuu lõpul. Tiraaz 500 eksemplari. Infoleht avaldab teavet Liidu ja liikmesühingute tegevusest, kajastab liikumispuudega inimeste ja

nende organisatsioonide probleeme, vabariigi ja Euroopa Liidu sotsiaalpoliitikat, tutvustab puudega inimesi puudutavaid seadusandlikke akte. Infoleht annab võimaluse liikumispuudega inimestel avaldada arvamust, algatada diskussioone. Eesmärgiks on positiivse avaliku arvamuse kujundamine puudega inimesest, liikumispuudega inimese eneseväärikuse ja sotsiaalse teadlikkuse tõstmine. Infolehe väljaandmisele eelneb ettevalmistusperiood, mille käigus tehakse materjalidest valik ja kooskõlastatakse kujundus. **Sihtgrupiks** on puudega inimesed ja nende pered, sotsiaala töötajad ja teised nimetatud valdkonnaga töös kokku puutuvad inimesed ja avalikkus. Kuigi Infoleht ilmub ELIL koduleheküljel ka elektrooniliselt, on see paber kandjal vajalik, sest internetile pole täna veel kaugeltki kõigil juurdepääsu ega ka kasutamise oskust. Infolehte levitatakse üle Eesti liikmesühingute kaudu, neid viiakse kohalikesse sotsiaalosakondadesse ja rehabilitatsiooniasutustesse. Infoleht on lugejale tasuta.

### *Infoleht on ilmunud projektiraha toel, seetõttu palume ka 2004.a. projekti rahastamist. Vastab EV invapoliitika üldkontseptsiooni standardreeglite 1. reeglile.*

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu **KODULEHEKÜLG** aadressil [www.elil.ee](http://www.elil.ee) on üleval olnud aastast 2000. **Sihtgrupp:** kodulehekülg on asendamatu nii füsi- kui operatiivinfo vahendamisel mitte ainult oma Liidu liikmetele, vaid kõigile asjast huvitatutele, kel internetile ligipääs. Probleemiks on kujunenud veebilehe võimaluste vähene ärakasutamine, kuna seni on tehtud seda meie veebimeistri poolt vabatahtliku töö korras. Kodulehekülje tasemel hoidmine nõuab pidevat tööd, seetõttu seda enam tasustamata, ühiskondlikus korras me veebimeistrilt nõuda ei saa.

Palume ELIL interneti kodulehekülje projekti rahastamist 2004. aastal.

### *Vastab EV invapoliitika üldkontseptsiooni standardreeglite 1.reeglile.*

### *Sotsiaalne rehabilitatsioon*

Eesmärgiks on tagada võimalikult kohene sotsiaalse rehabilitatsioon äsjainvaliidistunud inimestele ja nende peredele. **Sihtgrupp:** koolitus on mõeldud neile, kel on hiljutise haiguse, trauma vms. tagajärjel tekkinud liikumispuue. Tavaliselt järgneb sokile sügav depressioon, identiteedikriis. Hästi on aidanud sarnase e. tugiisiku nõustamine, seetõttu on projekti teostajad/lektorid kriisiolukorrast väljatulnud ratastoolis või liikumispuudega noored, kelle isiklik eeskuju eluga toimetulekul on julgustav. Nõustamist vajavad liikumispuudega

inimesed leitakse valdavalt Haapsalu Neuroloogilisest Rehabilitatsioonikeskusest isiklike kontaktide kaudu. Karaski Keskuses toimuvatel kursustel keskendutakse teemadele, mida rehabiliteeritavad ise kuulata soovivad /isiklik abistaja, sarnase nõustamine, abivahendid ja iseseisev elu, suhtlemine ametnikega, seks ja puue jms./ Koolitus toimub loengute, grupitöö ja praktilise tegevuse vormis. Õpitakse ratastoolisõitu, õhtul toimuvad jalutuskäigud loodusesse või mõttevahetus lõkke ääres. Kursusi viiakse läbi juba mitmendat aastat, nende vajalikkuses ei saa kahelda, seetõttu palume **Traumajärgsete liikumispuudega noorte kohanemiskursuse projekti rahastamist ka 2004. aastal.**

**Projekt vastab EV invapoliitika üldkontseptsiooni standardreeglitele nr. 3, 9, 11, 15.**

### *Koolituspäevad Saaremaal*

Õppe-puhkelaager Saaremaal Karujärve ääres on traditsiooniline suveüritus, mis 2004.a. toimub 12. korda. Eesmärgiks peale koolituse on aktiivse puhkuse ja suhtlemisvõimaluste pakkumine. Ürituse viib läbi Saaremaa invaühing, **sihtgrupiks** 200 liikumispuudega inimest ja nende pereliiget. Koolituslaager on ainuke nii suurearvulise osalejaskonnaga üleriigiline kokkusaamise koht. 2004.a. koolituspäevade kaudu on eesmärgiks anda teadmisi invapoliitika viimastest suundumustest nii meie liidus, vabariigis kui ka Euroopa Liidus. Peale ELILi juhatuse liikmete jagavad teavet kutsutud lektorid. Vestlusingides invaproblematika valupunktide üle on soov jõuda arusaamisele, et igaühe aktiivses hoiakus peitub võti ühiskonna mõjutamiseks suhtumises puudega inimestesse ja nende muredesse. Ürituse raames toimub kaks ekskursiooni, käsitöönäitus, loterii, kaks lõkkeõhtut isetegevusprogrammiga, sportlikud tegevused ja palju muud. Lastega tegeleb terve laagriaja /viib läbi sportlikke võistlusi, joonistamist, mängu jne./ eraldi inimene, et tagada emadele-isadele osavõtt koolitusüritustest.

**Palume Saaremaakoolituspäevade projekti rahastamist 2004.a.**

Vastab EV invapoliitika üldkontseptsiooni standardreeglitele nr. 1, 3, 10, 11.

### *Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 15. aastapäeva juubelikonverents*

Mais 2004 möödub 15 aastat ELIL-i moodustamisest. 15 aastat tegevust liikumispuudega inimeste organisatsioonide liiduna on pikk aeg, et teha kokkuvõtteid saavutatust, teadvustada avalikkusele organisatsiooni rolli koostööpartnerina, liikumispuudega inimeste kaasajana ühiskondlikku ellu, barjäärivaba ühiskonna eest võitlejana. Täna-tunnustada avalikult liikumisele alusepanijaid, innustada tänaseid tegijaid. **Sihtgrupiks** liikumispuudega inimesed, laiem avalikkus. Juubelikonverents toimub 28. mail 2004 Tallinna Puuetega Inimeste tegevuskeskuses ühepäevase üritusena. Osavõtjaid koos külalistega väljaspoolt Eestit ca 70. Päeva esimesel pooltel on konverents, kus sõna antakse tervitusteks; sõnavõttud ELIL tegevuse ajaloost, ELIL kui invaorganisatsiooni rollist ühiskonnas, tänase päeva väljakutsetest, puuetega inimeste võimalustest õppida, töötada, tunda end võrdväärseks jms. peetakse liikumispuudega inimeste endi poolt. Fuajees korraldame näituse liidu ja tema liikmesühingute läbikäidud teest, tähtsündmustest /iga ühing koostab ise väljapaneku/. Peale lõunat toimub kontsert, kus esinevad

liikumispuudega inimesed, peale seda pidulik õhtune koosviibimine. Väliskülalised majutame hotelli. Enne üritust saadame laiali pressiteate ja loodame sündmuse kajastamist massimeedias.

Palume ELIL 15.aastapäeva juubelikonverentsi projekti rahastamist.

## **Vastab EV invapoliitika üldkontseptsiooni standardreeglitele nr. 1, 10, 18.**

### *Rahvusvaheline koostöö*

Jätkub ELILi ja Invalidiliitto piirkondade vaheline koostöö. Koostööpiirkondi on 8. Piirkonnad teevad omavahel koostööd vastavalt tööühma kinnitatud tööplaanile. Koostööseminare, kus osalevad kõikidest piirkondadest esindajad, toimub aastas üks.

Jätkub koostöö Rootsi DHR, ELIL ja EVKÜ /Eesti Vaegkuuljate Ühing/ vahel. Teemaks organisatsioonitöö– demokraatlik juhtimine, juhatuse tegevus, tegevuse korraldamine jne.

Leedu ja Läti partneritega on koostöö veidi soikunud, kontaktid vajavad uuendamist.

### *I etapp jaanuar – märts 2004*

- Infolehele materjali kogumine, märtsi lõpus numbri ilmumine
- Veebilehele uuendamine, täiendamine värskel materjaliga
- Juhatuse koosolekud kord kuus
- Juhatuse väljasõidud ühingutesse kord kuus
- ELILi 15.aastapäeva juubelivõltsi koostamine
- Koostöökoostöö töögrupi koosolekud
- Koostöökoostöö kvartaalne istung 12.02.2004
- Tänuüritus – heategijate tänamine 18.02.2004
- ELILi ja Soome Invalidiliitto koostöö-alane nõupidamine 30.01.04
- ELILi ja Rootsi ABF koolituse jätkumine 04.-08.02.2004
- EPI Koja ja EPI Fondi üritustest osavõtt

### **II etapp aprill – juuni 2004**

- Infolehele materjali kogumine, juuni lõpus numbri ilmumine
- Veebilehe pidev värskel materjalidega täiendamine
- ELILi ja Islandi Sjalfsbjög-ühenduse kohtumine 19.-20.04.2004
- Juhatuse koosolekud kord kuus
- Juhatuse väljasõidud ühingutesse /märts, aprill/
- Koostöökoostöö töögrupi koosolekud
- Koostöökoostöö kvartaalne istung
- ELILi üldkoostöö 23.04.04
- 28. mai 2004 ELILi 15. aastapäeva aktus
- Traumajärgsete liikumispuudega noorte kohanemiskursus 21.-23.05.04
- ELILi koolituspäevad Saaremaal ettevalmistusperiood
- Koostöö EPI Koja ja EPI Fondiga
- ELILi koolituspäevad Saaremaal 25.-27.06.2004

### *III etapp juuli – september 2004*

- Infolehele materjali kogumine, septembri lõpus numbri ilmumine
- Veebilehe pidev värsk materjaliga täiendamine
- FIMITICI juhatuse koosolek Tallinnas 09.-11.07.2004
- Juhatuse koosolekud /aug., september/
- Juhatuse väljasõidud ühingutesse kord kuus
- Koostöökogu töögrupi koosolekud
- Koostöökogu kvartaalne istung
- Välispartneritega informatsiooni vahetamine
- Koostöö EPI Koja ja EPI Fondiga

### *IV etapp oktoober – detsember 2004*

- Infolehele materjali kogumine, detsembri lõpus numbri ilmumine
- Veebilehe hooldamine ja täiendamine
- Juhatuse koosolekud kord kuus
- Juhatuse väljasõidud ühingutesse kord kuus
- Koostöökogu töögrupi koosolekud
- Koostöökogu kvartaalne istung
- Välispartneritega informatsiooni vahetamine
- Koostöö EPI Koja ja EPI Fondiga
- Rahvusvahelisest puuetega inimeste päevast osavõtt

## **7. Oodatav tulemus**

- Kasvab liikumispuuetega inimeste organisatsioonide juhtide ja lihtliikmete teadlikkus invaorganisatsioonide rollist ühiskonnas, soov isiklikult aktiivselt osaleda ühingute töös.
- Suureneb liikumispuudega inimeste organisatsioonide ja liidu-vaheline infovahetus ja sellega kaasnev ühtekuuluvustunne, paraneb organiseeritud tegevus puudega inimeste probleemide tõstatamisel ja lahendamisel.
- Kiire rehabilitatsiooni tulemusena äsjainvaliidistunud inimesed integreeruvad ühiskonda paremini, on teadlikumad oma vajadustest ja õigustest, otsivad aktiivselt võimalusi nende rahuldamiseks ja elluviimiseks. Säilib eneseväärikus ja teotahe, tõuseb enesehinnang ja sellega seoses paraneb toimetulek elus.
- Koostöö seadusloome- ja valitsusorganitega aitab vältida seaduste vastuvõtmisel invaaspekti eiramist, laseb kaasa rääkida prioriteetidest puudega inimeste probleemide lahendamisel.
- Paraneb avalikkuse informeeritus liikumispuudega inimeste elust, suhtumine puudega inimestesse muutub vähem tõrjuvaks. Barjäärivaba ühiskonna idee muutub mõistetavamaks.
- Sisukas kodulehekülg ei kõida ainult liikumispuudega inimesi, positiivset tagasisidet saame erinevatelt huvigruppideelt.
- Ühisprojektide läbiviimine teiste riikide puuetega inimeste organisatsioonidega.

